

6. Мельник Н.В. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи : монографія / Н.В. Мельник, Л.Л. Тарангул, З.С. Варналій//. – К. : Вид-во "Знання України", 2008. – 675 с.
7. Петрович Й. Проблеми розвитку та шляхи вдосконалення податкової політики України / Й. Петрович // Банківська справа : зб. наук. праць. – 2008. – № 6. – С. 43-49.
8. Рябушка Л.Б. Бюджетно-податкова політика і в системі регулювання економічного розвитку держави / Л.Б. Рябушка, Д.В. Веремчук // Вісник Сумського державного університету : зб. наук. праць. – Суми : Вид-во СумДУ. – 2008. – № 3. – С. 182-187.
9. Нагорняк Г. Проблеми податкового регулювання в Україні та шляхи їх вирішення / Г.Нагорняк, Ю.Вовк // Галицький економічний вісник. — 2010. — №2(27). — с.140-152.

УДК 33.005.3.338.24

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ІНТЕГРОВАНИХ АГРАРНО-ТЕКСТИЛЬНИХ ФОРМУВАННЯХ

Потишняк О. М. - к. е. н., доцент, Національний університет кораблебудування ім. адм. Макарова

Постановка проблеми. Проблемами розробки комплексної системи управління якістю праці і продукції (КС УЯПП) в сільському господарстві почали активно займатися у 1976 р. ВНДІ стандартизації за підтримки Управління сільського господарства Держстандарту, відділу стандартів і метрології Міністерства сільського господарства СРСР. У відповідності з рішенням президії ВАСГНІЛ проблема якості включена в перелік важливіших агро-економічних проблем, що підлягають дослідженню [1]. В процесі наукових досліджень, що проводили більш 50 наукових установ СРСР, використовувався системний підхід у вивченні і використанні всіх функцій КСУЯПП у сільському господарстві. Досвід розробки документації і оцінки функцій планування, матеріально-технічного забезпечення, стимулювання підвищення якості праці і продукції, правове регулювання управління якістю продукції і праці, нормативного забезпечення якості, інформаційного забезпечення обліку якості, метрологічного забезпечення, функції селекційної роботи і впровадження передових технологій, функції організації, зберігання, транспортування і реалізації продукції, підготовки кадрів по управлінню якістю [2-7], може бути використаний сьогодні з адаптацією до умов інтегрованого виробництва.

Завдання та методика дослідження. Мета роботи полягає в розвитку системи управління якістю продукції інтегрованого об'єднання виробників і переробників вовни: конкретизовано основні принципи концепції якості, визначено інструменти управління якістю для всіх ланок інтегрованого об'єднання, структуру комплексної системи управління якістю продукції і механізм дії системи.

Теоретико-методологічною основою наукової публікації виступає діалектичний метод і основні положення наукових підходів до визначення системи управління якістю в інтегрованих аграрно-текстильних формуваннях. У процесі дослідження використовувалися наступні методи: *абстрактно-логічний* (для теоретичного узагальнення і формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних та практичних методик визначення наукових підходів до системи управління якістю в інтегрованих аграрно-текстильних формуваннях); *порівняльний* (при аналізі сучасного стану виробництва та переробки вовняної сировини).

Результати дослідження. Системний підхід до управління якістю продукції встановлює перспективні вимоги до технічного рівня, якості і економічності вироблюваної і розроблюваної продукції або напівфабрикатів.

На наш погляд, реалізація цього підходу в аспекті підвищення якості продукції, наприклад, у льняному аграрно-текстильному альянсі може бути здійснена у чотири етапи.

На першому етапі здійснюється вибір продукції на основі вивчення ринку і вимог споживачів, встановлюється перелік показників якості для планованої до випуску продукції і сукупність обмежень, які необхідно дослідити і знижувати їх вплив.

Широкий діапазон асортименту готової продукції для виробництва якої використовується льон як основний вид сировини, дозволяє проводити маркетингові дослідження із виявленням тих сегментів ринку (груп споживачів), де (у кого) на подібну продукцію-вироби може бути підвищений, або хоча б не повністю задоволений попит, який можна трактувати як забезпечення платоспроможності потребою у продукті. Можливості лляного асортименту дозволяють оцінити як ємність, так і цінову еластичність попиту.

Маркетингові дослідження повинні проводитися з певним набором сегментоутворюючих ознак: демографічних, майнових і соціальних для громадян; ознак галузевої приналежності, фінансового стану для підприємств. Ці дослідження дають можливість оцінити бажану покупцем продукцію за набором основних, допоміжних і додаткових функцій, якими її слід наділити за потребою. Формування модифікацій лляних виробів за набором функцій на основі зібраної маркетингової інформації повинне ґрунтуватися на методах функціонально-вартісного аналізу.

Готовність усіх виробництв до забезпечення якості готової продукції повинна бути оцінена системою управління якістю аграрно-текстильного альянсу.

На другому етапі відібрані показники і параметри продукції досліджують, оцінюють, уточнюють за критеріями забезпечення конкурентоспроможності, розробляють єдині для всіх підрозділів лляного аграрно-текстильного альянсу методичні вимоги до оцінки критеріїв і затверджують нормативну технологічну, організаційну, екологічну, економічну документацію по забезпеченню якості. Слід відмітити, що робота льонозаводів і текстильних льонокомбінатів, а також керованість по параметрам якості виготовлюваної продукції, у значній мірі визначаються станом сировинної бази за якісними і кількісними показниками.

Система управління якістю лляного аграрно-текстильного альянсу формує вимоги з підготовки ґрунту, відповідності насіння селекційному сорту льону, вимоги з технології посіву і вирощування, збирання, розстилу і зберігання стебел льону. Особливу увагу слід приділити організаційним і контрольним операціям з метою скорочення технологічного процесу від посіву до зберігання стебел льону. При цьому, терміни фінансування закупок насіння, здійснення посівів і строки посіву льону мають особливе значення для якості кінцевої продукції.

Поставка лляної сировини на льонозаводи аграрно-текстильного альянсу визначається взаємними обов'язками сільськогосподарських постачальників і льонозаводів, які встановлюються замовленнями на поставку згідно з стратегією альянсу. Важливим у процесах вирощування, збирання, розстилу, зберігання і передачі на льонозаводи є відповідність вимог стандартів по властивостям сировини, що постачається для всіх ланок технологічного ланцюга. Відповідність стандартів у суміжних і технологічно взаємопов'язаних процесах забезпечує стабільність економіки підприємства, тому що закупівля сировини і продаж готового продукту у наступну операцію буде проводитися за фіксованими цінами, встановленими центром управління альянсу. Центр управління повинен встановити кількість, якість, ціни і терміни здачі сировини на льонозаводи. Заготівник – льонозавод приймає і оцінює лляну сировину у відповідності зі стандартами затвердженими аграрно-текстильним альянсом. Заготівник оплачує сировину авансом протягом січня – червня поточного року, тобто бере участь у контролі якості посіву сільськогосподарського виробника.

Текстильні підприємства альянсу формують і змінюють номенклатуру показників якості в залежності від поставленої задачі. Вибір показників якості і стандартні вимоги залежать від річних і перспективних планів технічного і економічного розвитку альянсу, а також від прогнозів ринку.

На третьому етапі проводиться моделювання вимог по підвищенню якості напівфабрикатів і готової текстильної продукції, що на нашу думку, має включати: моделювання функціональної структури продукції за окремими елементами і в цілому; аналіз функціональних особливостей продукції і визначення найбільш слабких ланок у експлуатації продукції і напівфабрикатів, які не дозволяють досягнути потрібних функціональних властивостей продукції; комплексна оптимізація в усіх виробництвах за заданими показниками якості і критерієм забезпечення конкурентоспроможності; аналіз результатів оптимізації, співставлення їх з прогнозами ринку і уточнення моделі виробництва і здійснення фінансування (витрати) на більш досконалому рівні.

Підвищення якості готової продукції повинно «виявити основний вплив на величину економічної ефективності від підвищення якості», в той час як показники, що включаються в державні стандарти, тільки дозволяють проводити оцінку рівня якості [8].

Показники якості текстильної продукції повинні відображувати з одного боку вимоги масового споживача, а з іншого, вимоги галузей-споживачів (взуттєва, швейна, машинобудування та інші галузі промисловості). Моделювання функціональних можливостей продукції, з нашої точки зору, повинно враховувати показники якості, запропоновані Г. Г. Азгальдовим: 1. Показники призначення, що визначають область застосування і використання матеріалу.

До цієї групи належать естетичні показники (рисунок, колір, колористика, блиск, рисунок переплетіння); гігієнічні показники (гігроскопічність, вологопоглинання, повітря- і паропроникність та інші.); розміри (ширина полотен, товщина та ін.), технічні (міцність, розтяжність, еластичність). 2. Показники надійності, що характеризують збереженість у часі естетичних властивостей (сталість забарвлення та інші), гігієнічних, розмірних і технічних властивостей. 3. Показники дефектності, які характеризують дефекти, що виникають у період експлуатації і наявні у невикористаному матеріалі. 4. Технологічні показники, що визначають придатність сировини і матеріалу для подальшої переробки (жорсткість, здатність до драпірування, розтяжність). 5. Техніко-економічні показники, що характеризують вартість продукції, витрати на виробництво, на забезпечення якості, показники матеріаломісткості, трудомісткості, фондомісткості, енергомісткості, результативності тощо [9].

Цей перелік груп показників дає можливість охопити найважливіші властивості текстильної продукції і оцінити їх вагомість у залежності від умов споживачів. Моделювання оптимального асортименту відповідно прогнозам ринку повинно застосовувати принцип ієрархічної структури якості. Вибір номенклатури показників асортименту повинен проводитись серед традиційних показників продукції текстильної промисловості з урахуванням конкретних вимог покупців за рівнем якості і вартості.

На четвертому етапі формуються конкретні вимоги і процеси технології, а у випадку необхідності розробляється нова більш якісна і наукомістка технологія створення напівфабрикатів і продукції з більш високими споживчими параметрами при стабільних і знижених витратах.

Проголошення цього етапу реалізується у фінансових, організаційних і технічних можливостях технологічного ланцюга лляного аграрно-текстильного альянсу збільшити обсяг виробництва льону, волокна і тканин, підвищити їх якість і вихід (довгого волокна з лляної трести, готової тканини зі складу стандартної суміші волокон). З цією метою в аграрно-текстильному альянсі необхідно буде орієнтуватися на створення наукомістких технологій, придбання принципово нового технологічного обладнання для створення поточних технологічних ліній для виробництва довгого і короткого волокна, виробництва різноманітного асортименту текстильної продукції. В першу чергу слід форсувати впровадження наукомістких агротехнологій у розвиток сировинної бази, що дозволить на перших етапах виробництва альянсу знизити капіталовкладення і забезпечити низький темп нарощування витрат у процесі виробництва. Безперервність підвищення якості представляє собою постійний процес удосконалення обладнання, матеріалів, використання робочої сили і виробничих методів за допомогою практичної реалізації інноваційної діяльності. Іноземні вчені вважають, що безперервність покращення якості представляє собою філософію управління, згідно якої удосконалення продукції і технологічного процесу розглядають як нескінченний процес, у ході якого чергові перемоги, частіше незначні, досягаються постійно [10].

Висновки. Отже, нами висвітлено основні управлінські елементи методу процесу безперервного забезпечення і підвищення якості в аграрно-текстильному альянсі, а також застосування деяких інструментів для технології «сільське господарство – первинна обробка – текстильне виробництво».

Впровадження запропонованої концепції якості у практику діяльності інтегрованого аграрно-текстильного виробництва текстильної готової продукції дозволить у перспективі підвищити економічну ефективність виробництва і досягнути повнішого задоволення потреб всіх груп споживачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Прокопенко Н. Ф. Проблемы разработки и внедрения комплексных систем управления качеством труда и продукции в сельском хозяйстве / Н. Ф. Прокопенко, С. И. Наумик, Л. И. Слесарева // Стандарты и качество. – 1983. – № 12. – С. 30-31.
 2. ГОСТ 15467-79: Управление качеством продукции. Основные понятия. Термины и определения. – [Дата введения в действие: 01.07.1979]. – Москва: Стандартинформ, 2009. – 22 с.
 3. Наумов О. Б. Система управління якістю в інтегрованих аграрно-текстильних виробництвах / О. Б. Наумов // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. – Випуск 201: В 5 т. Том III. – С. 718-727.
 4. Прокопенко Н. Ф. Контроль и оценка качества труда и продукции в сельском хозяйстве / Н. Ф. Прокопенко, С. И. Наумик // Стандарты и качество. – 1985. – № 3. – С. 46-48.
 5. Прокопенко Н. Ф. Проблемы разработки и внедрения комплексных систем управления качеством труда и продукции в сельском хозяйстве / Н. Ф. Прокопенко, С. И. Наумик, Л. И. Слесарева // Стандарты и качество. – 1983. – № 12. – С. 30-31.
 6. Сулейманов Н. Инновационная модель системы управления качеством продукции / Н. Сулейманов // Стандарты и качество. – 2004. – № 6. – С. 58-60.
 7. Управление качеством продукции ИСО 9000 – ИСО 9004, ИСО 8402. Международные стандарты. – Москва: Ордена «Знак Почёта» Издательство стандартов, 1988. – 98 с.
 8. Варковецкий М. М. Количественное измерение качества продукции в текстильной промышленности / М. М. Варковецкий. – Москва: «Лёгкая индустрия», 1976. – 103 с.
 9. Азгальдов Г. Г. Проблемы измерения и оценки качества продукции / Г. Г. Азгальдов. – Москва: «Знание», 1969. – 98 с.
 10. Чейз Ричард Б. Производственный и операционный менеджмент / Ричард Б. Чейз, Дж. Эквилайн Николс, Ф. Якобс Роберт; [перевод с английского; 8-е издание]. – Москва: Изд. Дом «Вильямс», 2001. – 704 с.
-